

Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning

Fastsett av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) 26.01.2009 med hjemmel i Kunnskapsdepartementets forskrift av 23.04.2008 om godkjenning etter fagskoleloven §§ 5.1, 5.2, 6.4 og 7.2.

Innhold

1	Virkeområde	1
2	Formål	1
3	Begrepsavklaringer.....	1
4	Forutsetninger	2
5	Styringsordning og reglement.....	3
6	Krav til system for kvalitetssikring.....	5
7	Standarder og kriterier for godkjenning av utdanningstilbud	6
8	Standarder og kriterier for godkjenning av tilbyders fagområde.....	8
9	Revidering av gitt godkjenning	9
10	Ikrafttredelse og overgangsordninger	9
	Vedlegg	10

1 Virkeområde

Retningslinjene gjelder tilbyder som søker om godkjenning av fagskoleutdanning, eller godkjenning av avgrensede fagområder for å få utstedet fullmakt til selv å opprette fagskoleutdanninger innen det godkjente fagområdet (godkjent tilbyder). Bestemmelser om revidering av tidligere godkjenninger gjelder alle tilbydere som har godkjente tilbud eller fagområder.

2 Formål

Godkjenningsordningen skal sikre fagskoleutdanning som selvstendig yrkesrettet utdanningstilbud på tertiært nivå, det vil si som bygger på videregående opplæring. Godkjenningen skal sikre studenter i fagskoleutdanning tilfredsstillende utdanning og vilkår. Godkjenningsordningen skal også gi tilbyderne bidrag til utviklingen av sine utdanninger.

3 Begrepsavklaringer

(i alfabetisk rekkefølge)

- 1. Administrativ og faglig ledelse** har ansvar for den daglige driften av utdanningsvirksomheten etter retningslinjer og pålegg fra styret.
- 2. Eksterne interessenter** er arbeidslivet og/eller dets organisasjoner, herunder aktuelle fagforeninger. Relevante videreutdanningsinstitusjoner og personer med fullført fagskoleutdanning kan også regnes som eksterne interessenter.
- 3. Fagområde¹** i fagskoleutdanning er karakterisert ved at:

---

¹ Som vedlegg til dette dokumentet er en liste som antyder mulige fagområder

- a. det forholder seg til yrkesfelt som er etablert eller anerkjent og avgrenset av yrkesfeltets omfang
  - b. det har en faglig bredde som er stort nok til å omfatte flere selvstendige utdanningstilbud.
4. **Fjernundervisning** er en undervisningsform hvor studenter og undervisningspersonalet er adskilt i tid og sted under gjennomføringen av minst 50 % av utdanningstilbudet. Tekniske hjelpemidler benyttes til formidling av lærestoff og til reell toveis fjernkommunikasjon, til støtte i læreprosessen.
  5. **Fordypning eller spesialisering** innenfor et utdanningstilbud: Når flere utdanningstilbud bygger på en felles grunnstamme som utgjør 3/5 eller mer av tilbudets samlede plan, regnes disse utdanningstilbudene for å være fordypning eller spesialisering, og ikke selvstendige utdanningstilbud.
  6. **Gjennomgang av styringsordning og reglement** er NOKUTs administrative vurdering av tilbyders styringsordning og reglement. På grunnlag av bestemmelsene i kapittel 5 konkluderes det med hvorvidt tilbyders styringsordning og reglement både er dekkende og ikke inneholder bestemmelser som er i strid med lov og forskrift. Positiv konklusjon gir grunnlag for videre saksbehandling.
  7. **Godkjenning av utdanningstilbud eller fagområde** er et formelt vedtak fattet av NOKUT. Godkjenning er en faglig vurdering etter at styringsordning og reglement (kapittel 5) og system for kvalitetssikring (kapittel 6) er funnet tilfredsstillende. Vurderingen skal legge til grunn bestemmelsene i henhold til kapittel 7 eller 8 for slik godkjenning.
  8. **Revidering av godkjenning** er å fastslå i et formelt vedtak fattet av NOKUT om vilkårene for godkjenning fremdeles er til stede. Revidering bygger på en uavhengig vurdering av om hele eller deler av et utdanningstilbud og/eller et fagområde som er godkjent i henhold til kapittel 7 eller 8, fremdeles tilfredsstillende kriteriene.
  9. **Spesialisering: Se fordypning**
  10. **System for intern kvalitetssikring** er tilbyders redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap til å kunne vurdere kvaliteten i alle fagskoletilbudene. Gjennom systemets faste rutiner og prosesser i en årssyklus frambringes og analyseres skriftlig dokumentert informasjon om det enkelte utdanningstilbudet. Systemet tar sikte på å avdekke svakheter for stadig å videreutvikle kvaliteten, og er en del av tilbyders helhetlige styringsverktøy på lik linje med andre systematiske tiltak for internkontroll.
  11. **Undervisning** er alle former for pedagogisk aktivitet (for eksempel forelesning, gruppearbeid, veiledning i teori og praksis).
  12. **Yrkesrettet utdanning** er utdanning som gir kvalifikasjoner som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak. Det omfatter også virke i frivillige organisasjoner og som utøvende kunstner.

4 Forutsetninger

Skal en søknad om godkjenning av en fagskoleutdanning tas under behandling må

tilbyder:

1. være registrert i Enhetsregisteret. Dette gjelder for tilbydere som ikke helt ut er eid av staten, fylkeskommune eller kommune
2. ha styringsordning og reglement som er tilpasset utdanningstilbudet
3. ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring

utdanningstilbudet:

4. være en selvstendig yrkesrettet utdanning som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generell opplæring
5. ha et omfang på minimum ½ studieår og maksimum 2 studieår regnet i heltid
6. være et tertiært utdanningstilbud, det vil si bygge på videregående opplæring

søknaden:

7. beskrive og dokumentere kvaliteten på utdanningstilbudet i henhold til NOKUTs mal for elektronisk søknad.

For tilbydere som søker om godkjenning av fagområde gjelder følgende

tilleggsforutsetninger:

- a) Tilbyderen må ha uteksaminert kandidater i minst én godkjent fagskoleutdanning i minst to år.
Med "må ha uteksaminert kandidater" menes at det skal være minst to kull som har fullført hele utdanningstilbudet etter at den ble godkjent. Med "godkjent fagskoleutdanning" menes utdanningstilbud som er godkjent etter lov om fagskoleutdanning og hører innunder det omsøkte fagområde. Med "i minst to år" menes minimum to år regnet fra den dato NOKUT fattet sitt godkjenningsvedtak
- b) Tilbyderen må ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring.
Systemet må her dokumentere tilfredsstillende rutiner for etablering av nye utdanningstilbud (jf. kapittel 6).
- c) Tilbyderen må dokumentere deltakelse i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter erstatning dersom tilbyder frivillig eller pålagt brått stanser en utdanning.
- d) Styringsordning og reglement må være tilpasset fagområdet og utdanningsvirksomheten.

5 Styringsordning og reglement

Tilbydere som ikke helt ut er eid av staten, fylkeskommune eller kommune, skal dokumentere at tilbyder er registrert i Enhetsregisteret.

Ved søknad om godkjenning av et utdanningstilbud eller et fagområde, samt ved revidering, må det for alle tilbydere foreligge dokumentasjon som viser at

styret:

- har en sammensetning på minst fem medlemmer. Det må videre fremgå hvordan representantene fra studentene og ansatte velges, og hvilke rettigheter disse representantene har i styret.
- er ansvarlig for at studentene får det utdanningstilbudet som er forutsatt som grunnlag for godkjenningen, at alle vilkår for eventuelle statlige tilskudd overholdes og at virksomheten for øvrig drives i samsvar med gjeldende lover og regler.
- er ansvarlig for at de opplysninger som blir gitt NOKUT og utdanningssøkende, er korrekte og fullstendige.
- ansetter den administrative og faglige ledelsen.

- er ansvarlig for det overordnede læringsmiljø, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet som Arbeidstilsynet fører tilsyn med, og samarbeid om det med eventuelt studentorgan.
- har det overordnede ansvaret for at det foreligger en plan for innholdet i utdanningen og hvordan den gjennomføres.
- har ansvar for selv å behandle klager eller for å oppnevne særskilt klagenemnd. Det skal være fastsatt rutiner for klagebehandling. Sammensetningen av og kompetansen til en eventuell klagenemnd skal være fastsatt.

Styret eller administrativ og faglig ledelse

Det må fremgå av dokumentasjonen hvem som er ansvarlig for at:

- nødvendig informasjon gis til søkere og til studenter, herunder informasjon om skolepenger, utdanningstilbud, søknadsfrister og opptakskrav.
- det fastsettes krav til lærer- og instruktørkompetanse og ledelse.
- det legges til rette for opprettelse av studentorgan for å ivareta studentenes interesser.
- samarbeide med studentorgan (studentene) skjer.

Studiesituasjonen skal, så langt det er mulig og rimelig, legges til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles til det enkelte utdanningstilbud.

Reglement og studentenes rettigheter

Det skal foreligge reglement slik at vedtak som tilbyder fatter angående studenter, følger reglene i forvaltningsloven. Det må klart komme frem i reglementet hvem som fatter vedtak (i første instans) og hvordan en klage behandles. Reglementene skal også være slik utformet at de sikrer lik og upartisk behandling, og at studentene forstår om de er rett behandlet eller ikke. Det kan være ett reglement som dekker alle forhold, eller de forskjellige reglementene kan være samlet i et hefte.

Følgende forhold må være dekket:

- hvordan klager fra studenter på sensur/vurdering (kan være i eksamensreglementet) og andre vedtak behandles, herunder frister som tilfredsstillende forvaltningslovens krav.
- hvordan prøving og vurdering foretas, og gjennomføres, og hvordan resultatet av prøving og vurdering dokumenteres (eksamensreglement).
- hvordan og hvem som gjennomfører opptak av studenter (opptaksreglement).
Opptakskrav, eventuelle tidsfrister og regler for rangering av de kvalifiserte søkerne må fremgå.
Det kan foretas rangeringsprøve, men den kan ikke inneholde elementer som forutsetter kvalifikasjoner utover det som fremgår av formelt opptakskrav.
- hvordan vurdering av realkompetanse for opptak gjennomføres, herunder hvem som fatter vedtak.
Det må klart fremgå opp mot hvilke formelle faglige krav – kvalifikasjonskrav fra videregående opplæring (skolegang og læretid)- realkompetansevurderingen foretas. Søkere som ønsker å bli realkompetansevurdert, må ha en alder som er minst normalalderen for fullført aktuell videregående opplæring.

I realkompetansevurdering kan det legges inn en test. Testen må da være innrettet på å teste aktuelle kvalifikasjoner som ordinære søkere har ervervet i videregående opplæring (skole eller lære).

Dersom tilbyder ønsker å henvise alle realkompetansesøkerne til utdanningsetaten i deres hjemfylke for at den skal gjennomføre den realkompetansevurdering som søker har rett til etter opplæringsloven, så er det en ordning som er tilfredsstillende.

Dersom tilbyder vil ha muligheten til å gjennomføre disiplinære sanksjoner, må reglementet regulere behandlingen av slike saker, herunder vilkår for og krav til begrunnelse for bortvisning, eller andre disiplinærsanksjoner. Hvordan klager på slike vedtak behandles og hvilken støtte/hjelp en student har rett til under slike klagesaker, for eksempel å ha med seg en studenttillitsvalgt, må fremgå.

Muligheten til å gi fritak for deler av utdanningstilbudet, etter søknad fra en student på grunnlag av dokumentert oppnådd likeverdig utdanning, må reguleres i reglementet. Kan fritak gis på grunnlag av realkompetanse, må dette reguleres i reglementet. Det gjelder både prosedyre og krav til dokumentasjon. Slike vedtak er enkeltvedtak slik at klagemuligheten må fremgå.

6 Krav til system for kvalitetssikring

Tilbyder av fagskoleutdanning er selv ansvarlig for å sikre at den (de) utdanningstilbud som den tilbyr holder tilfredsstillende kvalitet og yrkesrelevans. Tilbyder må derfor alltid ha oppdatert kunnskap om forhold og prosesser som har vesentlig betydning for kvaliteten i utdanningstilbud som tilbys eller planlegges.

Slik kunnskap skal fremskaffes og dokumenteres ved hjelp av:

1. **Kvantitativ informasjon om utdanningstilbudet**
Systemet må framskaffe informasjon etter noen kvantitative indikatorer som kan belyse kvaliteten i utdanningstilbudet, for eksempel om studentgruppens nivå og bakgrunn ved opptak, innsatsfaktorer i undervisning og infrastruktur, eksamensresultater og gjennomstrømming. Den kvantitative informasjonen må analyseres, slik at den kan brukes og blir brukt aktivt i videre arbeid med sikte på utvikling og forbedring.
2. **Studentenes vurdering av utdanningstilbudet**
Studentene skal gis anledning til å vurdere utdanningstilbudets innhold, undervisning, arbeidsmetoder (inkludert eventuell praksis), utstyr og annen infrastruktur, samt det totale læringsmiljøet. Studentvurderingene må dokumenteres og brukes aktivt i kvalitetsarbeidet.
3. **Undervisningspersonalets og sensorenes vurdering av utdanningstilbudet**
Faglærerne og sensorene må gi sin egen skriftlige vurdering av styrker og svakheter i utdanningstilbudet, både som plan og som gjennomført aktivitet i det enkelte studieåret/-semesteret.

I vurderingen bør lærerne ta stilling til spesielle forhold (positive og negative avvik) som indikeres i den kvantitative informasjonen og i studentenes vurderinger.
4. **Eksterne interessenters vurdering av utdanningstilbudet**
For at fagskoleutdanningene alltid skal ha nødvendig yrkesrelevans, må kvalitetssikringen omfatte periodiske undersøkelser av eksterne interessenters vurderinger. Det gjelder arbeidslivet og/eller dets organisasjoner, herunder aktuelle fagforeninger lokalt eller nasjonalt og fagskolekandidater med ett eller to års yrkeserfaring. Relevante videreutdanningsinstitusjoner kan også være aktuelle.
5. **Ledelsens samlede analyse og vurdering av kvaliteten**
På grunnlag av den informasjonen som kvalitetssikringssystemet frambringer, må tilbyders ledelse årlig foreta en overordnet vurdering av kvaliteten i utdanningstilbudet(ene) og gi en kortfattet skriftlig framstilling av denne for styret. NOKUT kan be om kopi av framstillingen. Tilbys flere utdanninger, må den samlede framstillingen bygge på dokumentene fra de enkelte utdanningstilbudene.

6. Bruk av kunnskapen til forbedring av kvaliteten

På grunnlag av de kvalitetsvurderinger som gjøres, må også tiltak for forbedringer vurderes. Dette gjelder spesielt eventuelle tilfeller av svikt i forhold til kravene, men også slike forbedringer som kan kvalitetsutvikle utdanningstilbudet(ene) ytterligere. Begrunnede forslag og vedtak om tiltak må framgå av dokumentene nevnt i kriterium 5 ovenfor.

Fagskoler som søker godkjenning av fagområde må også dokumentere at de har:

7. Rutiner for etablering av nye utdanningstilbud

Det må framgå hvem som har ansvar for å initiere, utvikle og beslutte om nye utdanningstilbud, og hvordan eksterne interessenter trekkes inn i dette arbeidet.

Den informasjonen som kvalitetssikringssystemet produserer, må være åpent tilgjengelig for ansatte og studenter, slik at alle kan ha innsyn i de kvalitetsvurderingene som gjøres, og de tiltak som iverksettes i kvalitetsarbeidet. Slik sikrer en også at studentene får tilbakemelding på sine vurderinger av utdanningstilbudet.

Innenfor rammen av kriteriene ovenfor må tilbyder selv – i samsvar med sine behov – bestemme hvilke kvantitative opplysninger en trenger, hvilke tema som skal belyses og vurderes, hvilke metoder for informasjonsinnhenting og vurdering som skal benyttes, og hvilke prosesser – prosedyrer og rutiner - (oppgave- og ansvarsfordeling, rapportformater, rapporteringslinjer og beslutningsarenaer) systemet skal bestå av.

Unntak

NOKUT kan gi helt eller delvis unntak fra bestemmelsene når tilbyder har et system for kvalitetssikring som er godkjent av offentlig myndighet.

Kravet om at systemet skal sikre yrkesrelevansen kan ikke fravikes.

7 Standarder og kriterier for godkjenning av utdanningstilbud

Alle kriterier i dette kapittelet må være tilfredsstillt.

Læringsmål og kvalifikasjoner

1. Utdanningstilbudets navn skal være dekkende for innholdet og den yrkeskompetansen utdanningstilbudet gir.

2. Læringsmål skal gjelde for hele utdanningstilbudet og beskrive forventet oppnådde kvalifikasjoner, spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kvalifikasjonene må være på tertiært nivå, det vil si på nivået over det som oppnås i videregående opplæring.
3. Tilbyder skal synliggjøre at utdanningstilbudet har relevans i forhold til nærings- og samfunnsliv.
4. Opptakskravet skal samsvare med det faglige innholdet og de læringsmål som utdanningstilbudet bygger på.

Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.

Realkompetansevurdering av søkere skal skje etter gitte retningslinjer som inneholder informasjon om hvilke fag og kvalifikasjoner i det formelle opptaksgrunnlaget som vurderes og hvordan nivået på kvalifikasjonene i realkompetansesammenheng fastsettes.
5. Foreligger det nasjonale krav og/eller internasjonale forpliktende avtaler som er førende for utdanningstilbudet, skal slike være tilfredsstillt.

Faglig innhold

6. Planen for utdanningstilbudet skal beskrive utdanningstilbudet som en helhet og må:
  - inneholde navn, mål, omfang, faglig innhold - herunder praksis, lærestoff, undervisningsformer og arbeidsmetoder (lærerstøttet undervisning og selvstudier/egenarbeid), forventet arbeidsmengde for studentene og vurderingsordninger.
  - beskrive sammenhengen mellom de forskjellige fag, deler og kvalifikasjoner som inngår eller kan inngå i utdanningstilbudet.
  - være utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet.
7. Utdanningstilbudets innhold skal være dekkende og relevant for å nå læringsmålene og aktuell i forhold til utviklingen innen yrkesfeltet.

Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer

8. Undervisningsformer og arbeidsmetoder skal være tilpasset opptakskrav og mål. Lærernes undervisningsformer og studentenes arbeidsmetoder skal være varierte og bygge på den modenheten studentene har oppnådd som elev eller lærling i videregående opplæring. Alle former og metoder skal beskrives, herunder tilrettelegging for og gjennomføring av e-læring og fjernundervisning.
9. Det pedagogiske opplegget skal sørge for oppfølging av studentene både som gruppe og som individ og skal så langt det er mulig og rimelig, tilrettelegges etter enkeltstudenters særskilte behov.
10. Praksis skal være beskrevet i planen som ethvert annet faglig element, og være relatert til de kvalifikasjoner studenten skal få gjennom sin utdanning.
11. Undervisningspersonalet må være stort nok og stabilt nok til å gjennomføre fastsatt undervisning.

12. Undervisningspersonalet som skal være knyttet til utdanningstilbudet må samlet ha kvalifikasjoner til å gi den undervisning som følger av planen.

Undervisningspersonalet må dokumentere:

- formell (eventuell realkompetansevurdert) utdanning som er høyere enn det det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende toårig fagskoleutdanning
- pedagogiske kvalifikasjoner (utdanning og erfaring) på det nivå som undervisningen krever
- digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever
- yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt.

Eksamen og vitnemål

13. Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset utdanningstilbudet og dets mål.
14. Sensorer skal ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen av studentene skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.

Infrastruktur

15. Lokalene (inklusive spesialrom), utstyr og infrastruktur skal være tilstrekkelige i antall og størrelse til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt.
Det gjelder både egne og leide lokaler. Utrusting må være slik at den bidrar til å yrkesrette utdanningstilbudet.
16. Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.
17. Studentene og lærerne må ha god nok tilgang på tjenester som sikrer aktuell informasjon.
18. Tilbyder skal ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv.

8 Standarder og kriterier for godkjenning av tilbyders fagområde

Alle kriterier i dette kapittelet må være tilfredsstillt.

1. Tilbyderens primærvirksomhet skal være utdanning.
- Fagområdet skal ha tilstrekkelig faglig bredde til å inkludere flere utdanningstilbud.
  - Tilbyders strategi for fagskoleutdanning skal gi grunnlag for stabil virksomhet i en femårsperiode.
  - Tilbyder skal ha tilfredsstillende tilgang på undervisnings- og velferdslokaler som er uten anmerkninger fra Arbeidstilsynet eller kommunal bygningsmyndighet.
  - Tilbyder skal ha et system for studentvelferd som er tilpasset antall studenter, deres alder og arbeidsmetoder.
  - Studentene skal involveres mer i kvalitetssikring og utvikling av utdanningstilbudene enn bare gjennom studentevaluering og styremedlemskap.

2. Tilbyderen skal ha fast ansatte i undervisningsstilling og administrative stillinger med en slik kompetanse at tilbyder er i stand til å kvalitetssikre og utvikle sine pedagogiske metoder og nye og eksisterende utdanningstilbud innen fagområdet.
  - Fagmiljøet tilknyttet undervisningen innen fagområdet må ha fast tilsatte med formell faglig kompetanse utover det nivået det undervises på.
  - Fagmiljøets kompetanse må være bred nok til å dekke de viktigste delene av fagområdet.
  - Fagmiljøets faste tilsatte må ha formell pedagogisk kompetanse i et omfang som muliggjør utvikling av pedagogiske metoder og verktøy.
  - Fagmiljøet må ha tilfredsstillende yrkeserfaring.
  - Tilbyder må ha en tilfredsstillende administrasjon for fagskoleutdanning, herunder studieveiledning.

3. Tilbyderen skal ha et tilfredsstillende samarbeid med arbeidslivet.
  - Utvikling og gjennomføring av utdanningstilbudene må inngå i samarbeidet.
  - Tilbyder må ha kontakt med aktuelle fagråd/referansegrupper som næringslivet har.
  - Tilbyder må delta i regionale eller nasjonale, eventuelt også i internasjonale, faglige nettverk innen yrkesfeltet relatert til fagområdet.

9 Revidering av gitt godkjenning

Kriteriene i kapittel 7 eller kapittel 8 skal legges til grunn for revidering. Kriteriene skal være tilfredsstillende oppfylt og dokumenterte resultater vektlegges.

Vurdering av system for kvalitetssikring vil etter kravene i kapittel 6 alltid inngå i en revidering.

En revidering kan omfatte:

- bare noen utvalgte spesielle forhold
- deler av et utdanningstilbud
- hele utdanningstilbud, herunder de som tilbyder på fullmakt selv har opprettet
- godkjent fagområde.

NOKUT kan, dersom revideringen viser en klar kvalitetssvikt som gjelder flere utdanningstilbud, trekke tilbake alle godkjenninger av utdanningstilbud dette gjelder selv om bare en utdanning er revidert.

10 Ikrafttredelse og overgangsordninger

Retningslinjene trer i kraft 26.01.2009 og erstatter kriterier fastsatt av NOKUTs styre 04.05.2004.

Søknader om godkjenning av utdanningstilbud som NOKUT mottar etter at de nye retningslinjene har trådt i kraft, vil bli behandlet etter disse.

Av § 12 *Overgangsregler* i departementets forskrift fremgår det at fra ett år etter at disse retningslinjene trådte i kraft, skal alle tilbydere av fagskoleutdanning ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Fra samme tidspunkt må alle tilbydere tilfredsstillende alle aktuelle krav i disse retningslinjer. Etter denne dato vil NOKUT på eget initiativ gjennomføre vurderinger av tilbydernes system for kvalitetssikring.

Vedlegg

Veiledende liste som antyder mulige fagområder, listen er ikke uttømmende, det vil si kun eksempelliste

Anleggsteknikk
Design og tekstil
Design og trearbeid
Elenergi
Produksjons- og industrideknikk
Brønnteknikk
Kjøretøy
Industriekstil og design
Matfag